

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ
ТА ФАХОВИХ МЕТОДИК

**ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**IMPLEMENTATION OF MODERN TECHNOLOGIES
IN THE PROCESS OF ENSURING QUALITY TRAINING
OF FUTURE SPECIALISTS IN PRESCHOOL EDUCATION**

Збірник наукових праць

Хмельницький – 2025

**УДК 371.134/373.21:005.342(063)
В 82**

Рекомендовано до друку рішенням кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик (протокол № 7 від 17 лютого 2025 року) та вченої ради (протокол № 3 від 26 березня 2025 року) Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Рецензенти:

Дичківська Ілона Миколаївна, завідувач кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені професора Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету, доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне

Сущенко Лариса Олександрівна, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти Запорізького національного університету, доктор педагогічних наук, професор, м. Запоріжжя

В 82 Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти: збірник наукових праць / укладачі: Зданевич Л.В., Мисик О.С., Пісоцька Л.С.; За заг. ред. проф. Зданевич Л.В. Хмельницький : ХГПА, 2025. 874 с.

У збірнику наукових праць представлено матеріали Міжнародної (онлайн) науково-практичної конференції «Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти» (27-28 лютого 2025 року), які включають статті відомих учених України та закордонних країн, викладачів закладів вищої освіти, докторантів, аспірантів, здобувачів, практичних працівників закладів освіти з таких напрямів: професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти; сучасні підходи до забезпечення якості управління в системі дошкільної освіти; психолого-педагогічний супровід дітей раннього та дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти; орієнтири освіти для сталого розвитку у професійній діяльності педагогів-дошкільників; сучасні практики та інноваційні підходи в спеціальній та інклюзивній освіті; національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку в умовах сьогодення.

Збірник наукових праць адресований науковцям, магістрам освіти, педагогам-практикам, фахівцям у галузі дошкільної, спеціальної та професійної освіти, майбутнім вихователям ЗДО та майбутнім логопедом.

За достовірність фактів, дат, назв, посилань на літературні джерела тощо відповідальність несуть автори матеріалів

УДК 371.134/373.21:005.342(063)

© Л.В.Зданевич, О.С.Мисик, Л.С.Пісоцька, 2025

© Кафедра дошкільної педагогіки, психології та фахових методик, 2025

© Факультет дошкільної освіти та психології, 2025

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2025

Мардарова Ірина Костянтинівна,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної педагогіки,
Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Листопад Наталя Леонідівна,

кандидат педагогічних наук,
викладач дошкільних дисциплін,
Комунальний заклад «Одеський
педагогічний фаховий коледж», м. Одеса,
Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗДО

Сучасний розвиток освіти в Україні орієнтований на створення інклюзивного освітнього середовища, що забезпечує рівні можливості для навчання всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей та потреб. Інклюзія передбачає створення рівних можливостей для всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей та освітніх потреб. Інклюзивне навчання передбачає, що вихователь повинен володіти знаннями з корекційної педагогіки, методів диференційованого підходу та організації спільної діяльності дітей з різними освітніми потребами [2]. У зв'язку з цим питання підготовки майбутніх вихователів до роботи в таких умовах набуває особливої актуальності [1]. Якісна підготовка вихователів до роботи в інклюзивному середовищі є важливим чинником успішної реалізації принципів інклюзивної освіти та створення комфортних умов для розвитку всіх дітей у закладі дошкільної освіти.

На державному рівні інклюзія визнана пріоритетним напрямом розвитку освіти, що підтверджується Законом України «Про освіту», Концепцією розвитку інклюзивного навчання та іншими нормативними документами. Вихователь закладу дошкільної освіти повинен володіти необхідними знаннями, методиками та практичними навичками для ефективної взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами, їхніми батьками та колегами. Україна активно впроваджує принципи інклюзивної освіти відповідно до міжнародних норм, зокрема Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, що вимагає від педагогів нових компетенцій для забезпечення ефективного навчання та соціалізації дітей з особливими освітніми потребами [3]

На сьогодні існує низка проблем, пов'язаних із підготовкою педагогів до роботи в інклюзивному середовищі, зокрема недостатня теоретична та практична підготовка щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, недостатня психологічна готовність вихователів до роботи в умовах інклюзії, відсутність ефективної співпраці між освітянами, асистентами вихователя, логопедами, дефектологами, психологами та іншими спеціалістами [5].

Для підвищення рівня професійної підготовки майбутніх вихователів необхідно удосконалити освітні програми педагогічних закладів вищої освіти з урахуванням вимог інклюзивного навчання, впроваджувати інтерактивні методи навчання, зокрема тренінги, майстер-класи, практичні кейси, організовувати стажування та практику студентів у закладах дошкільної освіти з інклюзивною формою навчання, розвивати компетентності вихователів щодо співпраці з батьками та іншими учасниками освітнього процесу, формувати емоційно-психологічну готовність вихователів до роботи в умовах інклюзії. Важливим аспектом є не лише наявність теоретичних знань, а й сформованість толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами, готовність до співпраці та впровадження нових методик. Робота в інклюзивному середовищі потребує від педагогів розуміння психологічних особливостей дітей з особливими освітніми потребами, уміння адаптувати освітній процес, співпрацювати з асистентами вихователя, батьками та спеціалістами (дефектологами, логопедами, психологами тощо) [1].

Інклюзивне освітнє середовище закладу дошкільної освіти – це система умов, методів, ресурсів і підходів, спрямованих на забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей, фізичних чи інтелектуальних можливостей, соціального статусу або інших факторів. Інклюзивне освітнє середовище закладу дошкільної освіти передбачає: безбар'єрність – фізичну, комунікаційну та соціальну доступність; адаптацію освітнього процесу – використання диференційованих методів і технологій навчання, що враховують потреби кожної дитини; педагогічну підтримку – надання корекційно-розвивальних послуг, роботи з асистентом вихователя тощо; співпрацю з батьками – залучення родин до освітнього процесу та створення партнерських відносин; формування толерантного ставлення – виховання поваги, розуміння та дружнього ставлення між дітьми. Мета інклюзивного освітнього середовища – створення комфортних умов для всебічного розвитку кожної дитини, враховуючи її індивідуальні потреби та потенціал.

Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах

інклюзивного освітнього середовища потребує впровадження інноваційних підходів, що спрямовані на формування фахових компетентностей, розвитку емоційного інтелекту, креативного мислення та здатності до адаптації освітнього процесу під індивідуальні потреби дітей.

Дуже важливим у підготовці майбутніх вихователів є поєднання традиційних та цифрових технологій, таких як: онлайн-курси та вебінари для самостійного навчання, віртуальна та доповнена реальність для моделювання педагогічних ситуацій, електронні платформи (Google Classroom, Moodle) для дистанційного навчання, кейс-метод – аналіз реальних ситуацій з практики інклюзивної освіти, тренінги та рольові ігри – відпрацювання навичок комунікації та роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, майстер-класи та воркшопи за участю експертів з інклюзивної освіти, педагогічне стажування у ЗДО з інклюзивним середовищем, спільні проекти з діючими вихователями та дефектологами для набуття практичного досвіду, рефлексивні практики – аналіз власного професійного досвіду через педагогічний щоденник, супервізія та коучинг – підтримка наставників під час навчання, волонтерська діяльність у центрах підтримки дітей з особливими освітніми потребами, медіапроекти з висвітленням реальних історій інклюзивної освіти.

Цифрові платформи відкривають нові можливості для підготовки вихователів, забезпечуючи доступ до сучасних методик, тренінгів і інтерактивного контенту, що сприяє ефективній роботі в умовах інклюзивного освітнього середовища: платформи для дистанційного та змішаного навчання (Google Classroom, Moodle, Edmodo – інтегровані середовища для організації дистанційного навчання, Coursera, Udemu, Prometheus – курси від провідних університетів з педагогіки, інклюзивної освіти та роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, ClassDojo – платформа для взаємодії між педагогами, студентами та батьками); онлайн-спільноти для професійного розвитку (Facebook-групи та Telegram-канали «Інклюзивна освіта в Україні», «Дошкільна педагогіка», LinkedIn Learning, Microsoft Educator Center – сертифіковані курси з педагогіки та цифрових технологій у навчанні); платформи з підтримки інклюзивного навчання (Inclusive Education (UNESCO) – міжнародна база ресурсів для навчання викладачів інклюзивної освіти, портал «Нова українська школа» (nus.org.ua) – актуальні методичні матеріали, тренінги та досвід впровадження інклюзивної освіти в Україні, LearningApps, Plickers – інтерактивні вправи та технології адаптації освітнього процесу під різні потреби дітей); цифрові інструменти для розвитку професійних компетентностей (ThingLink, Canva, Prezi – сервіси для створення

інтерактивних навчальних матеріалів, презентацій та інфографіки, Mentimeter, Kahoot, Quizizz – застосунки для інтерактивного оцінювання знань та створення креативних завдань, Trello, Notion – платформи для організації освітнього процесу та розробки індивідуальних планів навчання).

Отже, застосування інноваційних підходів до підготовки майбутніх вихователів сприяє розвитку їхньої професійної майстерності, підвищенню рівня інклюзивної компетентності та ефективній роботі в умовах сучасного закладу дошкільної освіти. Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивного середовища є важливим завданням сучасної педагогічної освіти. Вона потребує комплексного підходу, що включає вдосконалення освітніх програм, підвищення рівня практичної підготовки та розвиток особистісних якостей педагогів, тільки таким чином можна забезпечити якісне інклюзивне дошкільне виховання та рівні можливості для всіх дітей.

Список використаних джерел

1. Малишевська І. А. Теоретико-методичні основи підготовки фахівців психолого-педагогічного профілю до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.03; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т спец. педагогіки і психології ім. Миколи Ярмаченка. Київ, 2018. 523 с.
2. Домінанти становлення інклюзивного соціуму в Україні : монографія / [М. М. Тріпак та ін.] ; за заг. ред. А. Тріпака, С. Петрухи, А. Тимківа ; Навч.-реабілітац. закл. вищ. освіти «Кам'янець-Поділ. держ. ін-т». Кам'янець-Подільський : Західноукр. нац. ун-т, 2022. 456 с.
3. Буйняк М. Г. Психологічна готовність педагогів до інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами: соціально-психологічний тренінг : навч.-метод. посіб.; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2021. 115 с.
4. Компанець Н. М., Луценко І. В. Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими потребами в умовах інклюзивного ДНЗ : навч.-метод. посіб. Нац. акад. пед. наук України, Ін-т спец. педагогіки. Київ : Симоненко О. І., 2018. 67 с.
5. Калиновська І. С. Підготовка майбутніх практичних психологів до роботи в умовах інклюзивного навчання: теорія і практика : монографія; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Сочінський М. М. [вид.], 2020. 183 с.

Наукове видання

**ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**IMPLEMENTATION OF MODERN TECHNOLOGIES IN THE
PROCESS OF ENSURING QUALITY TRAINING OF FUTURE
SPECIALISTS IN PRESCHOOL EDUCATION**

Збірник наукових праць

Відповідальний за випуск – **Зданевич Л. В.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Упорядкування: **Олеся Мисик**

Літературні редактори: **Лариса Зданевич, Леоніда Пісоцька**

Художнє оформлення: **Лілія Онофрійчук**

*Надруковано з оригінал-макетів авторів.
За достовірність фактів, назв, дат, посилань на літературні
джерела тощо відповідальність несуть автори.*

Здано до друку 03.03.2025 р.

Підписано до друку 28.02.2025 р.

Формат 60×84/16.

Гарнітура Bookman Old Style. Умови. друк. арк. 36,41

Тираж 200 прим. Зам. №2804/25

Набір здійснено у інформаційно-методичному центрі
зі спеціальності 012 Дошкільна освіта
29013, м. Хмельницький, вул. Проскурівського підпілля, 139